

2. Programma van Maatregelen

2.1 Gemotiveerd advies

Het bureauonderzoek wijst duidelijk op de mogelijke aanwezigheid van archeologisch erfgoed dat kan leiden tot kenniswinst. Er kan momenteel enkel vooronderzoek zonder ingreep in de bodem worden uitgevoerd. De opdrachtgever mag de bestaande gebouwen pas slopen na het ontvangen van een stedenbouwkundige vergunning en de toewijzing van de gunning door de VMSW (CBO procedure). Deze gunning wordt verwacht eind 2016. Het is dus juridisch onmogelijk een ingreep in de bodem uit te voeren voorafgaand aan de aanvraag van de stedenbouwkundige vergunning. Daarom wordt voorgesteld om na de afbraak van de bestaande bebouwing en voorafgaand aan de start van de werken voor de nieuwbouw een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem uit te voeren in de vorm van proefsleuven en vast te stellen of er archeologische sporen aanwezig zijn binnen het projectgebied.

2.2 Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

administratieve gegevens

Initiatiefnemer		B&R Development bvba, Hoge Mauw 469, B-2370 Arendonk
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Turnhout
	Site	Grimstedestraat 35 -37
Kadastrale gegevens		Turnhout Afd. 3, Sectie S, perceel 344T, 344S, 344Y en 341G
Oppervlakte onderzoeksgebied		4300 m ²
Bounding Box		punt 1 x190611,60 / y223354,40 punt 2 x190679,00 / y223252,70

aanleiding van het vooronderzoek

zie resultaten 1.1.3

resultaten vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

zie resultaten 1.1.1 en 1.2 in het bijzonder 1.2.5

2.2.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Op basis van de geplande werken, de actuele archeologische voorkennis over het projectgebied en de verwachting ten aanzien van de archeologische waarde wordt de doelstelling van het vooronderzoek met ingreep in de bodem als volgt omschreven: er wordt een archeologische evaluatie uitgevoerd van de zone waarin gebouwen worden opgetrokken. Dit houdt in dat archeologisch erfgoed wordt opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd - de potentiële impact van de werken op in de bodem van het projectgebied aanwezig archeologisch erfgoed wordt bepaald - de mogelijkheid van in situ behoud wordt onderzocht - indien dit niet kan worden er aanbevelingen geformuleerd voor vervolgonderzoek.

Het onderzoek formuleert een antwoord op de volgende onderzoeksvragen:

Algemeen

- Zijn er archeologische sporen bewaard en wat is de aard van deze sporen?
- Zijn er archeologische vondsten bewaard en wat is de aard van deze vondsten?
- Wat is de bewaringskwaliteit en gaafheid van de sporen?
- In hoeverre komen de onderzoeksresultaten uit het vooronderzoek overeen met de resultaten van het proefsleuvenonderzoek?
- Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht zowel vanuit methodologie als aanpak voor vervolgonderzoek?

Perioden en sites

- Zijn er kenmerken die wijzen op de aanwezigheid van permanente of tijdelijke nederzettingen in één of meerdere perioden en wat zijn die kenmerken? (Afbakening in ruimte (3D), tijd en functie)
- Zijn er elementen die wijzen op continuïteit of fasering van de nederzettingen of structuren?
- Welke elementen kunnen bijdragen tot de kennis van de economische of sociale relaties in de verschillende perioden of fasen?
- In welke periode(n) kunnen de sporen gedateerd worden?
- Zijn er sporen van landgebruik (perceelsindeling, wegen, akkers, grondstofwinning,...)
- Zijn er sporen van ambachtelijke/agrarische activiteit ?
- Strekt de site zich uit over de grenzen van het onderzoeksgebied heen?

Landschap en bodem

- Kan aan de hand van het archeologisch erfgoed een uitspraak worden gedaan over de ouderdom en vorming van het plaggendek ?
- Hebben er postdepositionele processen plaats gevonden en welk effect had dit op de archeologische resten?

2.2.2 onderzoeksstrategie, methode en technieken

De noordoostelijke zone van het projectgebied wordt aangelegd als groenzone voor de geplande woningen. De bestaande bomen blijven behouden en er zijn op deze plaats geen bodemingrepen gepland. De ontwikkeling van het gebied heeft geen invloed op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed. Voor deze zone wordt geen verder onderzoek voorzien.

Gezien de grote impact van de geplande werken op de westelijke helft van het projectgebied wordt voor dit deel van het projectgebied een proefsleuvenonderzoek voorzien in de ganse zone waarin gebouwen zullen worden ingeplant. Op die manier wordt een duidelijk beeld verkregen van de archeologische verwachting van het terrein en kunnen de relevante archeologische niveaus worden aangegeven. De te onderzoeken zone heeft een oppervlakte van 4305 m². Ter hoogte van de woningen op de aanpalende percelen in de Witte Weverstraat en Grimstedestraat wordt een veiligheidszone van 3 meter in acht genomen. Hetzelfde geldt voor de gebouwen in de tuinen van Grimstedestraat 25 en 27.

De graafwerken worden uitgevoerd met behulp van een graafmachine met tandenloze graafbak. De grond wordt uitgegraven tot onder de bouwvoor. Indien de teelaarde niet verstoord is door het verwijderen van de verhardingen en bestaande bebouwing wordt deze gescheiden afgegraven. Er wordt gewerkt met 3 meter brede parallelle proefsleuven. De afstand van middenpunt tot middenpunt tussen de sleuven bedraagt 15 m. De sleuven worden gegraven van de noordelijke grens tot aan de zuidelijke grens van de te onderzoeken zone. Op die manier wordt een

dekkingsgraad van 18 % bereikt. Door bredere proefsleuven te hanteren verhoogt de kans dat structuren herkend worden.²³ Indien nodig worden bij een positief resultaat kijkvensters gegraven om de aard en ruimtelijke spreiding van de sporen te verduidelijken.

De aanwezigheid van een prehistorische site is weinig waarschijnlijk, maar nooit uit te sluiten. Tijdens de graafwerken wordt daarom aandacht gevraagd voor concentraties van lithische artefacten. In geval er lithische artefacten bewaard bleven moet worden ingeschat of het gaat om een concentratie die te maken heeft met een activiteitszone of eerder om verspreide artefacten.

De uitvoerders moeten niet beschikken over bijkomende competenties ten opzicht van deze omschreven in de Code van Goede Praktijk.

Het onderzoek is succesvol wanneer er kan worden achterhaald of er al dan niet archeologische sporen bewaard bleven binnen het onderzoeksgebied en de kwaliteit van de sporen kan worden bepaald, zowel op het vlak van hun bewaring, als op het vlak van kenniswinst, zoals geformuleerd in de onderzoeksvragen.

---

²³ Borsboom A. & Verhagen J. 2009. *KNA leidraad Inventariserend Veldonderzoek. Deel: Proefsleuvenonderzoek*, 17.

Fig. 17 Afbakening van de zone te onderzoeken door middel van proefsleuven, met situering van de sleuven in overlay op het

Fig. 18 Afbakening van de zone te onderzoeken door middel van proefsleuven, met situering van de sleuven in overlay op het ontwerp.